

**Κώστας
Ζαφειρόπουλος**

Πώς γίνεται μια επιστημονική εργασία;

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΚΡΙΤΙΚΗ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος	13
Εισαγωγή: Τι είναι η μεθοδολογία έρευνας	15
Οι μέθοδοι έρευνας	15
ΜΕΡΟΣ Α΄: ΓΝΩΡΙΜΙΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ	19
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Γενικά για την επιστημονική εργασία	21
• Είδη εργασιών σε σχέση με το επίπεδο σπουδών	21
• Το άρθρο	21
• Πώς συγγράφεται ένα δημοσιεύσιμο άρθρο	23
• Πτυχιακή εργασία	27
• Μεταπτυχιακή εργασία	28
• Διδακτορική διατριβή	29
• Μονογραφία	29
• Είδη εργασιών σε σχέση με το αντικείμενο έρευνας	29
• Η εύρεση θέματος για μια έρευνα	30
• Ο ρόλος του επιβλέποντα καθηγητή	32
ΜΕΡΟΣ Β΄: Ο ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ Η ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	35
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Η βιβλιογραφική έρευνα	37
• Πώς γίνεται μια βιβλιογραφική έρευνα	37
• Περιεχόμενα μιας βιβλιοθήκης	37
• Η αναζήτηση στη βιβλιοθήκη	38
• Οργάνωση βιβλιοθηκών	40
• Βάσεις δεδομένων σε μορφή CD-Rom	41
• On-line βάσεις δεδομένων	43
• On-line εγκυκλοπαίδειες	43
• On-line πρόσβαση σε επιστημονικά περιοδικά και βάσεις δεδομένων ..	43
• Προσφερόμενες υπηρεσίες των βιβλιοθηκών	50
• Διεθνής δανεισμός	51
• Κανονισμός διαδανεισμού	53
• Παρατηρήσεις - επισημάνσεις για την αναζήτηση άρθρων περιοδικών ..	54

• Μερικά παραδείγματα αναζήτησης πηγών μέσω Διαδικτύου σε ακαδημαϊκή βιβλιοθήκη	54
Διευθύνσεις ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών στο Διαδίκτυο	56
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Δευτερογενή δεδομένα	59
• Συλλογή δευτερογενών δεδομένων	60
• Πλεονεκτήματα των δευτερογενών δεδομένων	60
• Περιορισμοί των δευτερογενών δεδομένων	61
• Δημοσιευμένα δευτερογενή δεδομένα	63
• Έρευνες στο Διαδίκτυο	64
• Οι μηχανές αναζήτησης	64
• Ομάδες συζητήσεων και ομάδες ειδικών ενδιαφερόντων στο Διαδίκτυο ως πηγές δευτερογενών δεδομένων	65
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: Κατασκευή ερωτηματολογίου	67
• Είδη ερωτήσεων - κλίμακες	67
• Ανοιχτές ερωτήσεις	67
• Κλειστές ερωτήσεις	68
• Διχοτομικές ερωτήσεις	68
• Κλίμακες απλής επιλογής	68
• Κλίμακες πολλαπλής επιλογής	69
• Κλίμακες αξιολόγησης	69
• Κλίμακες Likert	71
• Κλίμακες σημαντικού διαφορισμού	74
• Κλίμακα Stapel	74
• Τεχνική Grid του Kelly	75
• Κλίμακες Σπουδαιότητας	76
• Είδη ερωτηματολογίων	77
• Σχεδιασμός δομημένου ερωτηματολογίου	78
• Καθορισμός του περιεχομένου των ερωτήσεων	79
• Καταιγισμός ιδεών (Brainstorming)	79
• Διερευνητικές προσπάθειες	79
• Ομάδες εστίασης	80
• Τράπεζες ερωτήσεων - προηγούμενες έρευνες	80
• Παραδείγματα ερωτηματολογίων	81

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: Σφάλματα μέτρησης (<i>measurement errors</i>). Εγκυρότητα και αξιοπιστία	119
• Εγκυρότητα (<i>validity</i>)	119
• Εγκυρότητα περιεχομένου	120
• Εγκυρότητα πρόβλεψης	120
• Εγκυρότητα σύγκλισης	121
• Εγκυρότητα κατασκευής ή δομής	121
• Φαινομενική εγκυρότητα	121
• Αξιοπιστία (<i>reliability</i>)	122
• Τρόποι ελέγχου αξιοπιστίας	123
• Εναλλακτική μορφή (<i>alternate form</i>)	123
• Έλεγχος - επανέλεγχος (<i>test - retest</i>)	123
• Εσωτερική συνάφεια	124
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: Δειγματοληψία	125
• Βασικές έννοιες για τη δειγματοληψία	125
• Δειγματοληψία με πιθανότητα	127
• Δύο ζητήματα που παρεξηγούνται σχετικά με τη δειγματοληψία	127
• Απλή τυχαία δειγματοληψία	129
• Εκτίμηση σφαλμάτων στην α.π.δ.	130
• Καθορισμός του μεγέθους ενός δείγματος	131
• Συστηματική δειγματοληψία (<i>systematic sampling</i>)	132
• Στρωματοποιημένη δειγματοληψία (<i>stratified sampling</i>)	133
• Κατά συστάδες δειγματοληψία (<i>cluster sampling</i>)	135
• Πολυεπίπεδη ή πολυσταδιακή δειγματοληψία (<i>multistage sampling</i>) ..	136
• Δειγματοληψία χωρίς πιθανότητα (<i>non probability sampling</i>)	137
• Δειγματοληψία ευκολίας ή ευχέρειας (<i>convenience sampling</i>)	137
• Δειγματοληψία χιονοστιβάδας (<i>snowball sampling</i>)	137
• Δειγματοληψία ποσοστώσεων (<i>quota sampling</i>)	137
• Η περίπτωση έλλειψης τιμών λόγω μη αποκρίσεων (<i>missing values</i>) ...	138
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7: Στατιστικές μέθοδοι ανάλυσης δεδομένων	141
• Ανάλυση σε κύριους παράγοντες (<i>principal components analysis</i>)	141
• Ο συντελεστής συσχέτισης r του Pearson	144
• Ανάλυση γραμμικής παλινδρόμησης	146
• Το πρόβλημα της πολυσυγγραμμικότητας	147

• Έλεγχος ισότητας μέσω των τιμών (T-test)	150
• Ο έλεγχος ανάλυσης της διασποράς (ANOVA)	151
• Μη παραμετρικοί έλεγχοι	154
• Ο χ ² έλεγχος	155
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8: Ποιοτικές μέθοδοι έρευνας	157
• Ποιοτικές μέθοδοι έρευνας	157
• Τα χαρακτηριστικά της ποιοτικής έρευνας	158
• Τα είδη της ποιοτικής έρευνας	161
• Συμμετοχική παρατήρηση	162
• Ομάδες εστίασης	165
• Τα χαρακτηριστικά των ομάδων εστίασης	166
• Σχηματισμός μιας ομάδας εστίασης	167
• Η προσωπική συνέντευξη	169
• Ανάλυση λόγου	171
• Ανάλυση αρχειακού υλικού	171
• Ανάλυση περιεχομένου	173
• Μελέτη περίπτωσης	176
• Μελέτες ευχρηστίας	177
• Το πρόβλημα της αξιοπιστίας και της εγκυρότητας στον έλεγχο ευχρηστίας	181
ΜΕΡΟΣ Γ': Η ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	183
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9: Τα εισαγωγικά στοιχεία στη συγγραφή της εργασίας	185
• Πώς να ξεκινήσετε το γράψιμο	185
• Τα τμήματα μιας επιστημονικής εργασίας	187
• Η πρώτη σελίδα	187
• Ο τίτλος της εργασίας	188
• Η περίληψη	189
• Τα περιεχόμενα	194
• Η εισαγωγή	197
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10: Η βιβλιογραφική επισκόπηση	201
• Το κυρίως μέρος της εργασίας	201
• Πώς γίνεται η βιβλιογραφική επισκόπηση	202

• Πώς γίνονται οι βιβλιογραφικές αναφορές	209
• Κεφάλαια σε συλλογικές εκδόσεις ή πρακτικά συνεδρίων	213
• Αναφορές σε πολύτομο έργο	214
• Αναφορές σε λεξικά	214
• Αναφορές σε διδακτορικές διατριβές, πτυχιακές και μεταπτυχιακές εργασίες	214
• Αναφορές σε άρθρα εφημερίδων	215
• Αναφορές σε μη επιστημονικά περιοδικά	215
• Αναφορές από το Διαδίκτυο	215
• Αναφορές από προσωπικές συνεντεύξεις, αλληλογραφία κ.ά.	216
• Αναφορές από παραδόσεις μαθημάτων	216
• Αναφορές σε επίσημες πηγές και έγγραφα κρατικών υπηρεσιών και οργανισμών	216
• Αναφορές μέσα στο κείμενο της εργασίας	217
• Το σύστημα καρτών αποδελτίωσης 7,5cm x 12,5cm	218
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11: Διατύπωση Υποθέσεων και Μεθοδολογία της Έρευνας	221
• Διατύπωση υποθέσεων	221
• Μεθοδολογία της έρευνας	224
• Ανεξάρτητη και εξαρτημένη μεταβλητή	225
• Πιλοτικές έρευνες	226
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 12: Παρουσίαση αποτελεσμάτων της εργασίας	227
• Πίνακες και σχήματα	227
• Οι πίνακες	227
• Η περίπτωση της κατανομής συχνοτήτων	229
• Η περίπτωση της παρουσίασης διαχρονικών δεδομένων	230
• Η περίπτωση της παρουσίασης μέσων όρων και τυπικών αποκλίσεων ..	230
• Η περίπτωση της παρουσίασης συντελεστών συσχέτισης	231
• Παραδείγματα σχολιασμού πινάκων	231
• Τα σχήματα	236
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 13: Το κλείσιμο της εργασίας	239
• Συζήτηση των αποτελεσμάτων	239
• Συμπεράσματα της εργασίας	239
• Βιβλιογραφία	240
• Παραρτήματα	240

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 14: <i>Η προφορική παρουσίαση</i>	243
• Το κοινό	244
• Οι διαφάνειες	244
• Ο διαθέσιμος χρόνος	251
• Οι κάρτες αποδελτίωσης κατά την παρουσίαση	252
• Οι ερωτήσεις	253
• Η πρόβα	255
• Βιβλιογραφία	257
• Παράρτημα	263